

Članak Visokog predstavnika, Wolfganga Petritscha: KOMENTAR I ANALIZA: Zasto je Jelavic morao biti smijenjen sa funkcije"

Član tročlanog Predsjedništva Bosne i Hercegovine iz reda hrvatskog naroda predstavljao je prijetnju miru i stabilnosti u regionu

Odlukom koju sam donio jucer i kojom sam Anti Jelavicu zabranio obavljanje javnih funkcija, ispunio sam svoj mandat kojim stitim Dejtonski mirovni sporazum i na taj način osiguravam tesko postignuti mir u Bosni i Hercegovini.

Gospodin Jelavic, član tročlanog Predsjedništva Bosne i Hercegovine iz reda hrvatskog naroda i vođa nacionalističke Hrvatske demokratske zajednice (HDZ), ponasao se na neprihvatljiv način za sefa jedne države koja se obavezala na kaznjavanje ratnih zlocina. On je u više navrata pozivao na podjelu zemlje. Prosle sedmice je prisustvovao skupu na kojem je izrekao hvalospjeve za Daria Kordica i Maria Cerkeza, dva ratna zlocinca koje je proteklog mjeseca Haski tribunal osudio za zločine protiv čovječnosti.

Tokom proteklog vikenda, gospodin Jelavic je pozvao Hrvate Bosne i Hercegovine da obustave svaku saradnju sa zakonski izabranim organima vlasti u Federaciji, entitetu koji kontroliraju Bosnjaci (Muslimani) i Hrvati. Ovo je prijetilo da narusi Dejtonski sporazum te je dovelo gospodina Jelavica u sukob sa ostalim građanima zemlje i međunarodnom zajednicom.

Gospodin Jelavic dolazi iz "stare škole" balkanskih

politicara. U svojoj odlucnosti da spriječi opadanje podrške njemu i njegovoj stranci, te da "zadrži ruku u kasi", podsjeća na Slobodana Milosevica, još jednog politicara iz prošlosti.

Kako region počinje da uživa stanoviti mir, političari poput gospodina Jelavica i gospodina Milosevica ne sumnjaju da jedino mogu opstati ako i sve ostale povuku u propast sa sobom.

"Vrijeme nacionalnih stranaka svakako nije prošlo", rekao je nedavno gospodin Jelavic, i čini se da se neki van njegovog područja slazu sa tim. Borbe na granici između Kosova i Makedonije daju prividnu sliku neprekidnog kruga nasilja i nepovjerenja za koji je riječ "Balkan" postala pogrdna personifikacija.

Vrijeme je da se istjeraju neki balkanski duhovi. Nakon deset godina sukoba i dubokog uzajamnog nepovjerenja, Bosna i Hercegovina po prvi put ima vladu koja nije nacionalistička. Pristojna većina u državnom parlamentu zemlje izabrala je kombinaciju Bosnjaka, Srba i Hrvata za ministre i njihove zamjenike koji će zajednički raditi kako bi izgradili sigurnu i prosperitetnu Bosnu i Hercegovinu.

Bozidar Matic, novi premijer Bosne i Hercegovine, je cijenjeni profesor ekonomije, bivši direktor Energoinvesta, jedne od najvećih firmi u zemlji, i dolazi iz reda bosanskih Hrvata. Ta se činjenica HDZ-u gospodina Jelavica ni najmanje ne svidja. Prvo obraćanje gospodina Matica poslanicima je predstavljalo drastično odstupanje od uobičajene nacionalističke retorike. On je prezentirao jasan plan reformi: da se nastavi sa privatizacijom; da se radi na rješavanju problema kronične nezaposlenosti u zemlji; te da se vodi borba protiv korupcije.

Moj ured intenzivno radi kako bi pružio podršku planu reformi gospodina Matica, uskladjivanjem bankarskih i poreznih zakonskih odredbi, te zatvaranjem neefikasnih monopola u sektorima bankarstva i komunalnih usluga koji su organizirani

na nacionalnom osnovu. Poslovi poput onih koje vode preduzeca za mobilnu telefoniju ce dobiti dozvole da posluju i konkuriraju jedna drugim na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, a ne samo u nacionalnim getima koja su pokusali stvoriti nacionalisti.

Napori medjunarodne zajednice predstavljaju sastavni dio otvaranja Bosne i Hercegovine i ostatka regiona za biznis i konacno integriranje u Evropu. Uspostavljanje drzave koja postuje vladavinu zakona ne samo da je pomoglo da se rekordan broj izbjeglica vrati svojim domovima u toku protekle godine (vise od 67.000 manjinskih povrataka, brojka koja je gotovo dvaput veca od one iz 1999.god.) vec je isto tako pokrenulo i snaznu inicijativu za biznis.

Bosna i Hercegovina zeli poslovati, a ne primati pomoc. Upravo ce ovakav prakticni pristup orijentiran ka razvijanju komercijalnog sektora donijeti trajni mir u jugoistocnu Evropu.

Nove vodje u Srbiji su ovo jasno uvidjele i znaju da ce ih skupo stajati svako odbijanje saradnje sa Tribunalom UN-a za ratne zlocine u vezi sa gospodinom Milosevicem i drugim optuzenicima cija bi posljedica bila gubitak evropske i americke pomoci. Stipe Mesic, predsjednik Hrvatske, je ove sedmice ostro osudio radnje gospodina Jelavica usmjerene protiv Dejtonskog sporazuma.

U Bosni i Hercegovini gdje je multietnicnost vec bila dovedena u opasnost, multietnicko stanovnistvo Bosne i Hercegovine sada slijedi primjer svojih susjeda i izabralo je vladu koja ce za njih raditi kao za gradjane koji imaju prava a ne kao za izolirane kolektive zarobljene nacionalistickom retorikom straha. Stranka gospodina Jelavica odbija da saradjuje sa novom vladom, kao sto je na to obavezuje drzavni Ustav, buduci da zna da njena vladavina straha ubrzano gubi na znacaju.

Vrijeme nije na strani nacionalista ili institucionaliziranog

razbojnistva koje je predugo mucilo Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i ostale balkanske zemlje. Samo je pitanje vremena kada ce se gospodin Milosevic naci pred sudom u Hagu.

Sada kada narodi jugoistocne Evrope usmjeravaju svoje napore ka stabilnosti i prosperitetu, potrebno je da im medjunarodna zajednica da jasan signal da ce ona istrajati u svojim naporima. To znaci otvoreno odbijanje svih poziva za prekrajanje granica u regionu, koje, kao sto to jasno pokazuje i sukob u dolini Preseva u juznoj Srbiji, moze dovesti samo do krvoprolica.

Autor teksta je Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu, koji je odgovoran za civilnu implementaciju Dejtonskog mirovnog sporazuma.